

3 juli 2024

ACCOUNTANTSVERSLAG 2023

Gemeente Weert

BDO

Aanbiedingsbrief

Aan de leden van de gemeenteraad
van de gemeente Weert
T.a.v. mevrouw mr. M.H.R.M. Wolfs-Corten,
raadsgriffier
Postbus 950
6000 AZ WEERT

Eindhoven, 3 juli 2024

Kenmerk: 10049971/RZe/CWi/240432

Ter informatie

De digitale versie van dit document is vanaf de inhoudsopgave interactief. Aan de hand van de navigatiebalk onderaan de pagina en/of de menustructuur bovenaan de pagina kan door het document genavigeerd worden.

VORIGE PAGINA

VOLGENDE PAGINA

INHOUDSOPGAVE

DASHBOARD

Geachte leden van de gemeenteraad,

Wij hebben de jaarrekening 2023 van de gemeente Weert (hierna te noemen ‘de gemeente’) gecontroleerd. Zoals afgesproken in onze opdrachtbevestiging d.d. 15 september 2023, ontvangt u hierbij ons accountantsverslag 2023. In dit verslag hebben wij de belangrijkste bevindingen en conclusies naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole opgenomen.

De jaarrekening 2023 geeft een getrouw beeld. Wij zijn van mening dat de reikwijdte van onze werkzaamheden en de resultaten daarvan een deugdelijke basis vormen voor ons oordeel over de jaarrekening 2023 van de gemeente Weert.

Onze bevindingen en aanbevelingen hebben wij afgestemd met de organisatie en verantwoordelijke wethouder. Een afschrift van dit verslag is toegezonden aan het college van burgemeester en wethouders. Op 17 juni 2024 hebben wij dit verslag besproken tijdens de bijeenkomst met uw auditcommissie.

Het opstellen en controleren van de jaarrekening vraagt elk jaar weer een aanzienlijke inspanning. Een bijzonder element daarin was dit jaar de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording. Bij deze willen wij alle betrokken medewerkers van de gemeente Weert bedanken voor de constructieve en plezierige samenwerking tijdens de controle.

Wij hopen u met dit verslag van dienst te zijn. Vanzelfsprekend zijn wij graag bereid om een nadere toelichting op de inhoud te geven.

Hoogachtend,

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

w.g. drs. D.O. Meeuwissen RA
Partner en extern accountant gemeente Weert

Inhoudsopgave

1. DASHBOARD ACCOUNTANTSCONTROLE

2. UITKOMSTEN JAARREKENINGCONTROLE

3. RESULTAAT & FINANCIËLE POSITIE

4. OVERIGE ONTWIKKELINGEN

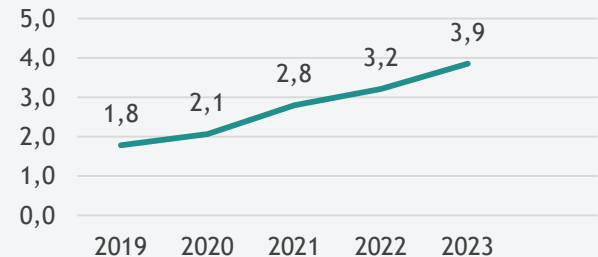

BIJLAGEN

1. Dashboard

1.1 Dashboard accountantscontrole

1.1 Dashboard accountantscontrole

STREKKING CONTROLEVERKLARING		RECHTMATIGHEIDSVANTWOORDING		RESULTAAT 2023													
► Wij verstrekken bij de jaarrekening, inclusief de rechtmatigheidsverantwoording door het college van burgemeester en wethouders, een goedkeurende controleverklaring voor getrouwheid. ► De gehanteerde materialiteit voor fouten en onzekerheden bedraagt € 1.900.420 respectievelijk € 5.701.260. ► Het jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening en bevat geen materiële onjuistheden. ► De grondslagen van de jaarrekening zijn aanvaardbaar en het BBV is nageleefd. ► De WNT is nageleefd. ► Wij hebben de getrouwheid en rechtmatigheid van de SiSa-bijlage vastgesteld.		► U heeft de verantwoordingsgrens op 1% van de totale lasten inclusief de dotaties aan de reserves vastgesteld en hiermee op € 1.900.420 bepaald. ► De door het college geconstateerde afwijkingen overschrijden de verantwoordingsgrens. Het college van burgemeester en wethouders heeft dan ook de afwijkingen gerapporteerd in de rechtmatigheidsverantwoording. ► U heeft de rapportagegrens voor de toelichting van de geconstateerde afwijkingen in de paragraaf bedrijfsvoering op € 1.900.420 bepaald. ► Het college heeft geen afwijkingen boven de rapportagegrens geconstateerd. Derhalve zijn er geen afwijkingen in de paragraaf bedrijfsvoering toegelicht.		<table><tr><th>(x €1.000)</th><th>2023</th><th>Begroting (na wijziging)</th></tr><tr><td>Saldo van baten en lasten</td><td>16.509</td><td>-4.987</td></tr><tr><td>Mutatie reserves</td><td>1.602</td><td>7.199</td></tr><tr><td>Resultaat</td><td>18.111</td><td>2.212</td></tr></table> Het gerealiseerde resultaat 2023 wijkt sterk af van de begroting na wijziging door incidentele meevallers (bijdrage rijk Oekraïners, algemene uitkering en de grondexploitaties). Voor een nader gedetailleerd inzicht verwijzen wij naar de bestuurlijke samenvatting en de toelichtingen op de programma's welke zijn opgenomen in de programmaverantwoordingen in het jaarverslag.		(x €1.000)	2023	Begroting (na wijziging)	Saldo van baten en lasten	16.509	-4.987	Mutatie reserves	1.602	7.199	Resultaat	18.111	2.212
(x €1.000)	2023	Begroting (na wijziging)															
Saldo van baten en lasten	16.509	-4.987															
Mutatie reserves	1.602	7.199															
Resultaat	18.111	2.212															
ONTWIKKELINGEN		AANDACHTSPUNTEN VOOR 2024		UW FINANCIËLE POSITIE													
► Ten aanzien van de prestatielevering van de Wmo en Jeugdzorg ZIN en pgb via de zorgaanbieders hebben wij geen onzekerheden geconstateerd die onze rapporteringstolerantie overschrijden. ► De gehanteerde uitgangspunten en schattingen in de grondexploitatieopzetten zijn redelijk en de waardering is aanvaardbaar. Er heeft een tussentijdse winstneming van circa € 406.000 plaatsgevonden. Tevens heeft er een dotatie van circa € 124.000 plaatsgevonden aan de verliesvoorziening door verslechtering van het resultaat van Beekpoort Noord. Tegenover de dotatie staat een vrijval van circa € 2,0 miljoen door met name de verbetering van resultaten Laarveld.		Naar aanleiding van onze controle brengen wij, vanuit onze natuurlijke adviesfunctie, graag de volgende punten voor het komende jaar onder uw aandacht: ► De commissie BBV heeft een nieuwe notitie Rente, Overhead en Grondexploitatie gepubliceerd. Deze zijn van toepassing in begrotingsjaar 2025 en mogen ook in begrotingsjaar 2024 worden toegepast. ► In 2022 heeft de Europese Unie de Corporate Sustainability Reporting Directive aangenomen om duurzaamheidsrapportages te verbeteren. Alhoewel deze richtlijn niet op uw organisatie van toepassing is, is duurzaamheid ook een belangrijk thema voor gemeenten. Wij raden u aan met het college in gesprek te gaan over uw ambities met betrekking tot een duurzaamheidsverantwoording.		Weerstandsvermogen <table><tr><th>Jaar</th><th>Weerstandsvermogen</th></tr><tr><td>2019</td><td>1,8</td></tr><tr><td>2020</td><td>2,1</td></tr><tr><td>2021</td><td>2,8</td></tr><tr><td>2022</td><td>3,2</td></tr><tr><td>2023</td><td>3,9</td></tr></table> De benodigde weerstandscapaciteit is met circa € 1,8 miljoen gestegen terwijl de beschikbare weerstandscapaciteit met circa € 16,1 miljoen is gestegen. De ratio is hierdoor in 2023 verder gestegen.		Jaar	Weerstandsvermogen	2019	1,8	2020	2,1	2021	2,8	2022	3,2	2023	3,9
Jaar	Weerstandsvermogen																
2019	1,8																
2020	2,1																
2021	2,8																
2022	3,2																
2023	3,9																
DASHBOARD	JAARREKENING	FINANCIËLE POSITIE	BEVINDINGEN	BIJLAGEN													

2. Uitkomsten jaarrekeningcontrole

2.1 Strekking van de controleverklaring

2.2 Rechtmatigheidsverantwoording

2.3 Belangrijkste rechtmatigheidsbevindingen uitgelicht

2.1 Strekking van de controleverklaring (1/3)

Jaarrekening 2023 is
getrouw

Wij hebben bij de jaarrekening 2023, inclusief de SiSa-bijlage, van de gemeente Weert een goedkeurende controleverklaring afgegeven. Dit betekent dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2023 als van de activa en passiva per 31 december 2023 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording geeft een getrouw beeld en de met de gemeenteraad gemaakte afspraken hierover zijn nageleefd.

Wij hebben enkele controleverschillen geconstateerd die door de organisatie zijn gecorrigeerd. Daarnaast hebben wij enkele controleverschillen geconstateerd welke niet zijn verwerkt in de jaarrekening. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde (en ongecorrigeerde) afwijkingen boven de rapporteringstolerantie van € 1.900.420 (gelijk aan de goedkeuringstolerantie) rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn. De ongecorrigeerde controleverschillen overschrijden niet onze rapporteringstolerantie.

Voor de geconstateerde onrechtmatigheden in het kader van de SiSa-bijlage wordt verwezen naar bijlagen B van dit accountantsverslag.

Wij hebben het college van burgemeester en wethouders verzocht de ongecorrigeerde controleverschillen te corrigeren, voor zover mogelijk. Het college heeft hierop gemotiveerd aangegeven waarom zij deze controleverschillen niet heeft verwerkt en dat zij van oordeel is dat deze controleverschillen zowel individueel als gezamenlijk niet materieel zijn voor de jaarrekening als geheel. De controleverschillen en de analyse van de impact zijn bevestigd in de bevestiging van het college van burgemeester en wethouders bij de jaarrekening.

Wij concluderen dat de niet-verwerkte controleverschillen zowel individueel als gezamenlijk niet materieel zijn voor de jaarrekening als geheel en hebben derhalve een goedkeurende controleverklaring verstrekt met betrekking tot de getrouwheid.

Goedkeurende
controleverklaring
met betrekking tot
getrouwheid

2.1 Strekking van de controleverklaring (2/3)

Geen aanwijzingen
voor materiële fraude
of non-compliance

Fraude en (non-)compliance

Bij de planning van de jaarrekeningcontrole houden wij rekening met het risico dat de jaarrekening als gevolg van fraude en onregelmatigheden onjuistheden van materieel belang zou kunnen bevatten. Eén van de door ons uitgevoerde werkzaamheden is het bespreken van de mogelijke frauderisico's en mogelijke fraudesituaties met de verschillende personen binnen de organisatie. Tevens nemen wij kennis van de door u opgenomen toelichtingen in de jaarstukken. Hiertoe hebben wij de mogelijke frauderisico's en -situaties aan de hand van de door u opgestelde frauderisicoanalyse besproken. Het voorkomen en mitigeren van frauderisico's is primair de verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders. Daarom hebben wij met uw auditcommissie, college en medewerkers over dit onderwerp van gedachten gewisseld. Tijdens deze besprekingen hebben wij gesproken over de mogelijke fraude- en (non-)compliance-risico's en mogelijke situaties van onregelmatigheden. Dit deden wij aan de hand van de door uw gemeente opgestelde frauderisicoanalyse en de ingevulde (non-) compliancevragenlijst.

Onze observaties hierbij zijn als volgt:

- ▶ uw organisatie beschikt over een frauderisicoanalyse echter nog niet over een frauderesponseplan;
- ▶ de organisatie maakt gebruik van de “gedragscode Ambtenaren gemeente Weert” en het “Protocol processtappen ambtelijke integriteit gemeente Weert”. Fraude-incidenten maken voor de gemeente in die zin onderdeel uit van integriteitsschendingen en maken dat er geen specifiek frauderesponsplan is (maar wel een integriteitsresponsplan dan wel de gedragscode).
- ▶ de frauderisicoanalyse is geformaliseerd middels een vaststelling door het college en een kennisneming door de auditcommissie;
- ▶ uw organisatie beschikt over een gedragscode en klokkenluidersregeling echter geen incidentenregistratie. Ons is medegedeeld dat er geen melding in 2023 is ingediend. Er is geen specifieke incidentenregistratie voor de klokkenluidersregeling. Dit omdat er geen sprake is geweest van incidenten. Er is wel een klachtenregistratie. Er zal binnen deze registratie formeel een specifieke plek worden ingeruimd voor de klokkenluidersregeling
- ▶ voor cyberaanvallen is er nog geen incidentresponsplan. Dit staat voor dit jaar in het jaarplan van de afdeling Informatie opgenomen als resultaat (opname Cyber in het BCP (CISO)).

Wij hebben in onze controleverklaring melding gemaakt van de belangrijkste frauderisico's en hoe wij deze hebben geadresseerd. Tijdens de controle van boekjaar 2023 betroffen dit de volgende risico's:

- ▶ ongebruikelijke memoriaalboekingen in de laatste maand van een tussentijdse rapportageperiode respectievelijk het boekjaar dan wel bij het opstellen van de tussentijdse rapportage respectievelijk de jaarstukken;
- ▶ ongeautoriseerde handelingen in de financiële applicatie als gevolg van administrator- en superuser-accounts en/of generieke beheer-accounts bij een medewerker in de lijnorganisatie;
- ▶ schattingen ten aanzien van de (nog te maken) kosten en (nog te realiseren) opbrengsten van de significante grondexploitaties zijn niet aanvaardbaar met een onjuiste verliesvoorziening of (tussentijdse) winstneming tot gevolg.

Voor een nadere uiteenzetting van onze controleaanpak ten aanzien van de frauderisico's verwijzen wij naar onze controleverklaring. Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor materiële fraude(risico's) of vermoedens van materiële fraude(risico's).

2.1 Strekking van de controleverklaring (3/3)

Geen aanwijzingen
voor discontinuïteit

Continuïteit

Op basis van artikel 12 van de Gemeentewet kan een gemeente bij langdurige financiële tekorten een beroep doen op een extra uitkering uit het gemeentefonds. Omdat de omvang van het gemeentefonds hierdoor niet wijzigt, betalen de andere gemeenten dus hieraan mee. Om die reden moet een gemeente aan allerlei voorwaarden voldoen om deze aanvullende uitkering te kunnen ontvangen. Maar in principe kunnen gemeenten hierdoor niet failliet gaan. Het gevolg hiervan is dat crediteuren en andere stakeholders nooit door een faillissement kunnen worden benadeeld. Desalniettemin is de financiële positie van de gemeente vanuit het perspectief van de raadsleden van belang en moet het college van burgemeester en wethouders inzicht geven in hoeverre de gemeente in staat is om de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder de tussenkomst van de toezichthouder. Met de invoering van de aangepaste Nederlandse controlestandaard 700 dienen accountants ook bij gemeenten in hun controleverklaring bij de jaarrekening naast fraude te rapporteren over de veronderstellingen inzake de financiële risico's in relatie tot de financiële positie. Onze controlewerkzaamheden hebben geen informatie opgeleverd die strijdig is met de veronderstellingen en aannames van het college van burgemeester en wethouders over de gehanteerde uitgangspunten om de normale bedrijfsvoering te kunnen voortzetten.

2.2 Rechtmatigheidsverantwoording (1/2)

Rechtmatigheids- verantwoording geeft getrouw beeld

In de jaarrekening 2023 is voor het eerste jaar een rechtmatigheidsverantwoording door het college van burgemeester en wethouders opgenomen, gericht op de rechtmatigheid van de baten en lasten alsmede de balansmutaties in de jaarrekening 2023. Het is onze rol om de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening te controleren. Wij hebben vastgesteld dat de rechtmatigheidsverantwoording in uw jaarrekening een getrouw beeld geeft. Onze controle richt zich op het bepalen of het oordeel van het college in de rechtmatigheidsverantwoording toereikend is onderbouwd. Hierbij stellen wij vast of de rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld in overeenstemming met de afspraken die zijn gemaakt tussen de raad en het college. Deze afspraken zijn vastgelegd in het normenkader van de gemeente dat op 21 november 2023 is vastgesteld door de raad. Het rechtmatigheidsoordeel van het college van burgemeester en wethouders richt zich op de drie criteria die wij hieronder nader hebben toegelicht. Bij de uitvoering van onze controlewerkzaamheden hebben wij vastgesteld dat de organisatie toereikende werkzaamheden heeft uitgevoerd om het oordeel hieromtrent in de rechtmatigheidsverantwoording te onderbouwen.

Voorwaardencriterium

Het college van burgemeester en wethouders toetst bij de uitvoering van haar controlewerkzaamheden of bij de uitvoering van financiële beheershandelingen binnen de geldende wet- en regelgeving is gehandeld. De relevante wet- en regelgeving is tussen de raad en het college afgestemd door middel van het normenkader. Het voorwaardencriterium is met name relevant bij de processen gemeentelijke belastingen, uitkeringen in geld en natura, subsidieverstrekingen, salarissen en sociale lasten, inkopen van goederen en diensten, (bestedingen van) specifieke uitkeringen en (Europese) aanbestedingen. Indien is vast komen te staan dat de organisatie niet aan het voorwaardencriterium heeft voldaan, is er sprake van een onrechtmatigheid. Met uitzondering van de niet-naleving van de Europese aanbestedingsregels ad € 737.000 heeft het college in 2023 geen andere niet-naleving van de relevante wet- en regelgeving geconstateerd. De niet-Europese verrichte aanbestedingen betreffen de Inhuur van ingenieursdiensten bij het project Kampershoek ad circa € 97.000, de software voor de salarisverwerking ad circa € 70.000, de software voor de basisregistratie personen, samenlevingszaken en burgerzaken ad circa € 435.000 en de aanvullende beveiliging van de opvanglocaties voor ontheemden uit de Oekraïne ad circa € 135.000. Laatstgenoemde opdracht is een nieuwe opdracht in 2023 en de andere drie opdrachten zijn doorlopende opdrachten vanuit eerdere jaren.

Begrotingscriterium

Het begrotingscriterium richt zich op het budgetrecht van de gemeenteraad. Overschrijdingen van de lasten en overschrijdingen van de investeringskredieten zijn op basis van de Gemeentewet onrechtmatig. Het totaal van deze begrotingsonrechtmatigheden in 2023 heeft de verantwoordingsgrens overschreden. Derhalve heeft het college het totaal van deze begrotingsonrechtmatigheden in de rechtmatigheidsverantwoording opgenomen. De begrotingsonrechtmatigheden zijn op basis van de afspraken tussen de raad en het college in de financiële verordening acceptabel. Dientengevolge heeft het college deze begrotingsonrechtmatigheden niet nader uitgewerkt in de rechtmatigheidsverantwoording.

Overschrijdingen van de baten en/of onderschrijdingen van de lasten, baten en investeringskredieten zijn op zichzelf niet onrechtmatig. Deze zijn wel onrechtmatig als deze niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of te laat aan de raad zijn gemeld. De raad en het college hebben door middel van een raadsinformatiebrief ter aanvulling van de financiële verordening afspraken gemaakt over wanneer overschrijdingen van de baten en/of onderschrijdingen van de lasten, baten en investeringskredieten in een begrotingswijziging aan de raad moeten worden voorgelegd. Het college heeft de overschrijdingen van de baten en/of onderschrijdingen van de lasten, baten en investeringskredieten gemeld in de jaarstukken 2023. Derhalve is er in dit kader geen sprake van begrotingsonrechtmatigheden.

2.2 Rechtmatigheidsverantwoording (2/2)

Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium

Als laatste dient het college van burgemeester en wethouders een uitspraak te doen over de naleving van bepalingen die in de wet- en regelgeving zijn opgenomen met betrekking tot misbruik en oneigenlijk gebruik. Hiervoor stelt het college vast welke handhaving noodzakelijk is en welke maatregelen binnen de gemeente zijn genomen om dit te kunnen uitvoeren. Tevens stelt het college vast of de getroffen maatregelen werken. Indien wordt geconstateerd dat het beleid niet bestaat of niet wordt nageleefd, wordt dit toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering. Alleen daadwerkelijke afwijkingen als gevolg van misbruik worden betrokken in het proces tot het opstellen van de rechtmatigheidsverantwoording. U heeft een overkoepelend beleid over misbruik en oneigenlijk gebruik vastgesteld. Maatregelen om misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen, zijn opgenomen in de diverse verordeningen. Het college heeft geen bijzonderheden ten aanzien van misbruik en oneigenlijk gebruik in 2023 geconstateerd.

Strekking van de rechtmatigheidsverantwoording

U heeft de verantwoordingsgrens vastgesteld op 1% van de totale lasten inclusief de dotaties aan de reserves en hiermee op € 1.900.420 bepaald. Blijkens de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening is het college van burgemeester en wethouders van mening dat de verantwoordingsgrens wordt overschreden in de jaarrekening 2023. De door het college gerapporteerde afwijkingen kunnen als volgt worden samengevat:

POST/OMSCHRIJVING VAN DE ONRECHTMATIGHEID (x € 1.000)	ONRECHTMATIGHEDEN	ONDUIDELIKHEDEN	VERWIJZING
Rechtmatigheidscriterium			
Begrotingscriterium	€ 4.262	-	§ 2.3
Voorwaardencriterium	€ 737	-	§ 2.2
Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium	-	-	-
Totaal	€ 4.999		

U heeft de rapportagegrens voor de toelichting van de geconstateerde afwijkingen in de paragraaf bedrijfsvoering op € 1.900.420 vastgesteld. De paragraaf bedrijfsvoering is onderdeel van het jaarverslag. Wij hebben de paragraaf gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de paragraaf materiële afwijkingen bevat. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden ten aanzien van de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening. Op grond van onze werkzaamheden zijn wij van mening dat de paragraaf bedrijfsvoering verenigbaar is met de jaarrekening en geen materiële afwijkingen bevat.

Verantwoordingsgrens is vastgesteld op 1% van totale lasten inclusief dotaties aan reserves en voor 2023 bepaald op € 1.900.420

Rapportagegrens voor toelichting van afwijkingen in paragraaf bedrijfsvoering is vastgesteld op € 1.900.420

2.3 Belangrijkste rechtmatigheidsbevindingen uitgelicht (1/2)

Onderschrijding
begrote lasten met
€ 10 miljoen

Hogere realisatie van
baten van € 12 miljoen

Lastenoverschrijdingen in het kader van begrotingsrechtmatigheid

In totaal heeft uw gemeente circa € 191 miljoen aan lasten begroot na wijziging tegenover circa € 181 miljoen aan werkelijke lasten in 2023. Dit is in totaal een onderschrijding van € 10 miljoen (5%). Aan baten had uw gemeente een bedrag van € 186 miljoen begroot na wijziging tegenover € 198 miljoen aan werkelijke baten in 2023. In totaal gaat het om een hogere realisatie van baten van € 12 miljoen (6%). Naast het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten kent een gemeente ook het gerealiseerde resultaat. Dit is het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten plus of min de tussentijdse resultaatbestemmingen. Deze bestemmingen bestaan uit de in de loop van het jaar gedane onttrekkingen uit de reserves minus de tussentijdse stortingen in de reserves. De stortingen in de reserves en de onttrekkingen aan de reserves vinden plaats op basis van door u genomen besluiten. In 2023 is er per saldo circa € 1,6 miljoen aan de reserves onttrokken zodat het gerealiseerde resultaat € 18,1 miljoen positief bedraagt.

De raad autoriseert de begroting en stelt de kaders voor het college vast. Het college is verantwoordelijk voor de uitvoering van het beleid binnen de gestelde begroting. Begrotingsafwijkingen dienen tijdig gesignaleerd en gerapporteerd te worden aan de raad. Bij begrotingsoverschrijdingen die niet binnen het boekjaar voorgelegd zijn aan de raad is sprake van een onrechtmatigheid. Het is aan de raad om te bepalen op welke wijze wordt omgegaan met deze begrotingsonrechtmatigheden. In de rechtmatigheidsverantwoording zijn alle afwijkingen opgenomen ten opzichte van de begroting op het door de raad vastgestelde niveau. Het is vanuit het oogpunt van transparantie de bedoeling dat de rechtmatigheidsverantwoording een overkoepelend (totaal) beeld geeft van alle geconstateerde begrotingsonrechtmatigheden.

Controle begrotingsrechtmatigheid

De toe te passen normen voor het begrotingscriterium zijn gebaseerd op artikel 189 lid 3 van de Gemeentewet. Behoudens het bepaalde in de artikelen 208 en 209 kunnen ten laste van de gemeente slechts lasten en daarmee overeenstemmende balansmutaties worden genomen tot de bedragen die hiervoor op de begroting zijn gebracht. Artikel 189 lid 3 is niet van toepassing op de overschrijdingen van de baten. Andere begrotingsafwijkingen zoals overschrijdingen van baten en/of onderschrijdingen van lasten en baten zijn op zichzelf niet onrechtmatig. Deze kunnen alleen onrechtmatig zijn als deze niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of te laat aan de raad zijn gemeld. Niet tijdig betreft een afspraak tussen de raad en het college. Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota Rechtmatigheid 2023 (november 2023) van de Commissie BBV. Het college heeft een analyse opgesteld van de begrotingsafwijkingen en de bevindingen hieruit verwerkt in de rechtmatigheidsverantwoording. Wij hebben kennis genomen van de uitkomsten van deze analyse en de hieraan ten grondslag liggende documentatie. Op basis hiervan hebben wij vastgesteld dat het college bij het bepalen van de begrotingsonrechtmatigheden heeft gehandeld in lijn met de kaders die met de raad zijn overeengekomen.

Op de volgende pagina van dit verslag zijn de door het college gerapporteerde begrotingsafwijkingen opgenomen (vanuit de rechtmatigheidsverantwoording en/of de paragraaf bedrijfsvoering). Wij hebben naar aanleiding van de geconstateerde begrotingsonrechtmatigheden onze adviezen ten aanzien van een betere beheersing van het begrotingsproces nader toegelicht.

2.3 Belangrijkste rechtmatigheidsbevindingen uitgelicht (2/2)

Belangrijkste
begrotingsafwijkingen
in 2023

In het kader van de begrotingsrechtmatigheid moet worden gekeken naar de overschrijdingen van de lasten en de overschrijdingen van de investeringskredieten en de overschrijdingen van de baten en/of de onderschrijdingen van de lasten, baten en investeringskredieten. In de onderstaande tabel is de begrotingsonrechtmatigheid 2023 van uw gemeente uitgewerkt.

PROGRAMMA/KREDIET	OMVANG OVER-/ ONDERSCHRIJDING	TOELICHTING ONRECHTMATIGHEID
1. Programma 2 ‘Iedereen doet mee’	€ 4.142.663	De overschrijding wordt met name veroorzaakt door de hogere lasten van de opvang van Oekraïners (€ 1,25 miljoen) en de energietoeslag 2023 (€ 1,9 miljoen). Deze overschrijdingen worden gecompenseerd door direct gerelateerde baten vanuit het Rijk.
2. Programma 6 ‘Bestuur en burgerzaken’	€ 40.795	Gezien de minimale afwijking is deze overschrijding niet nader toegelicht. Conform de financiële verordening artikel 5 lid 6 worden begrotingsafwijkingen met een maximum van € 200.000 via vaststellen van de jaarrekening door de raad geaccordeerd.
3. Investeringskredieten (in totaal)	€ 78.777	De overschrijding wordt veroorzaakt door meerdere kleine lastenoverschrijdingen op afzonderlijke investeringskredieten. De investeringskredieten worden in de tussenrapportage 2024 bijgesteld.

Wij verwijzen voor een inhoudelijke, meer specifieke analyse van de begrotingsafwijkingen naar de analyse van de begrotingsafwijkingen in de programmamaverantwoording en de toelichting van de begrotingsonrechtmatigheden in de paragraaf bedrijfsvoering als onderdeel van het jaarverslag.

3. Resultaat & financiële positie

- 3.1 Resultaat 2023 per programma
- 3.2 Uw financiële positie vergeleken
- 3.3 Ons beeld van uw financiële positie

3.1 Resultaat 2023 per programma

Resultaat 2023 ten opzichte van begroting na wijzigingen is € 15,9 miljoen voordelig

Het gerealiseerd resultaat van uw gemeente over het jaar 2023 ten opzichte van de gewijzigde begroting bedraagt € 15,9 miljoen voordelig. In onderstaand overzicht is het resultaat per programma in het kort weergegeven:

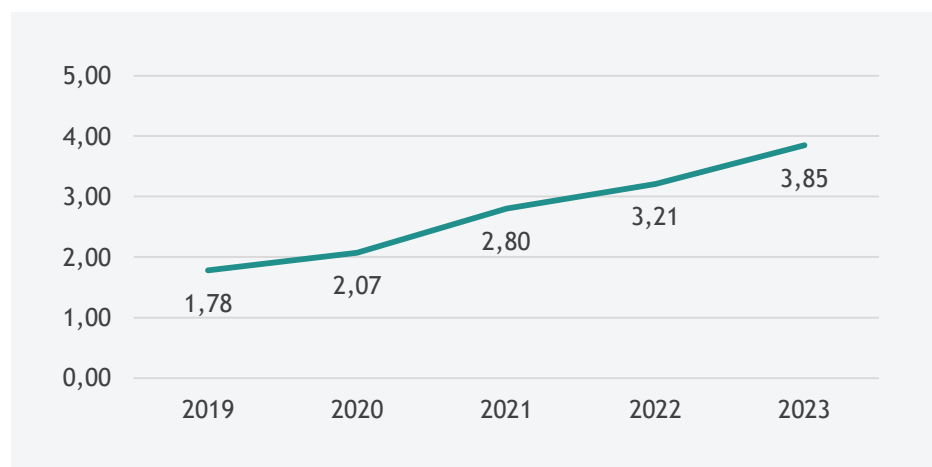
OVERZICHT REALISATIE PROGRAMMA'S (x 1.000)	2023	BEGROTING NA WIJZIGINGEN	VERSCHIL
Programma 1 - Goed wonen voor iedere doelgroep	-4.611	-8.979	4.368
Programma 2 - Iedereen doet mee	-53.634	-61.708	8.074
Programma 3 - Natuurlijke en landschappelijke kwaliteit	-6.057	-7.397	1.340
Programma 4 - Duurzaam en innovatief ondernemen en leven	-5.199	-6.452	1.253
Programma 5 - Goed ontsloten en verweven met regio	-11.319	-11.606	287
Programma 6 - Bestuur en burgerzaken	-9.813	-9.694	-119
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	129.310	125.875	3.435
Overhead	-22.162	-25.009	2.847
Vennootschapsbelasting	-7	-17	10
Saldo van baten en lasten	16.509	-4.987	21.496
Onttrekkingen aan reserves	10.795	15.788	-4.993
Stortingen in reserves	-9.193	-8.589	-604
Resultaat	18.111	2.212	15.899

Diverse programma's kennen belangrijke afwijkingen in resultaat 2023

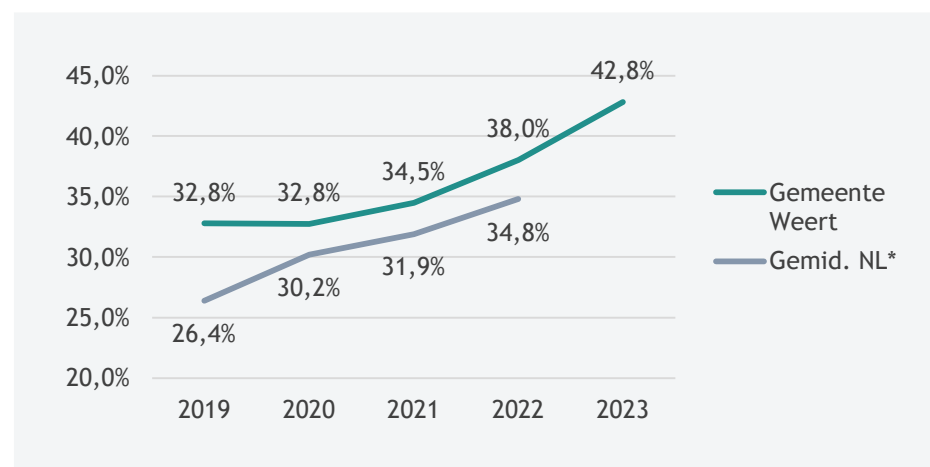
Op diverse programma's zien wij belangrijke afwijkingen van de begroting na wijzigingen terug. De grootste afwijkingen doen zich voor bij de programma's '1 - Goed wonen voor iedere doelgroep', '2 - Iedereen doet mee' en 'Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien'. Deze afwijkingen worden veroorzaakt door een voordelig saldo op de grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen), de incidentele baten van de verkoop van gronden en opstallen, een hogere rijksbijdrage voor de bijstandsverlening uit hoofde van Participatiewet, een voordelig saldo op de opvang van ontheemden uit Oekraïne en een hogere uitkering uit het gemeentefonds. Voor een nader gedetailleerd inzicht verwijzen wij u naar de bestuurlijke samenvatting en de analyse van de begrotingsafwijkingen in de programmaverantwoording als onderdeel van het jaarverslag.

3.2 Uw financiële positie vergeleken

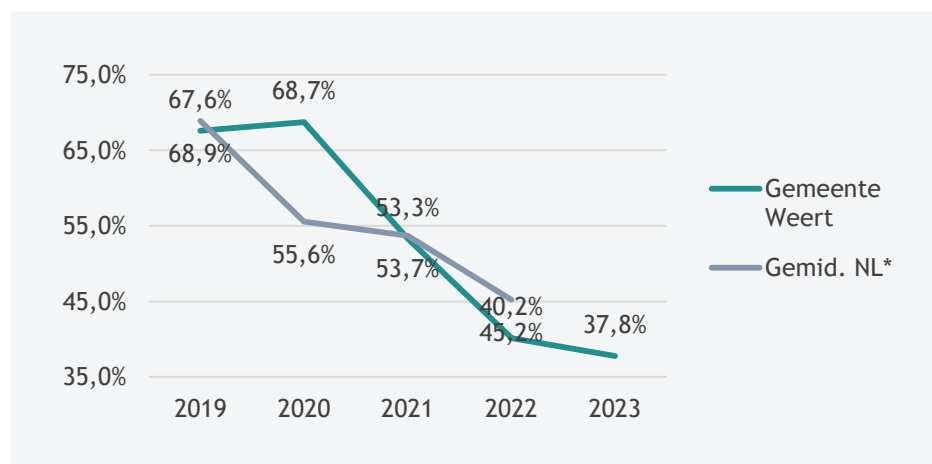
RATIO WEERSTANDSVERMOGEN

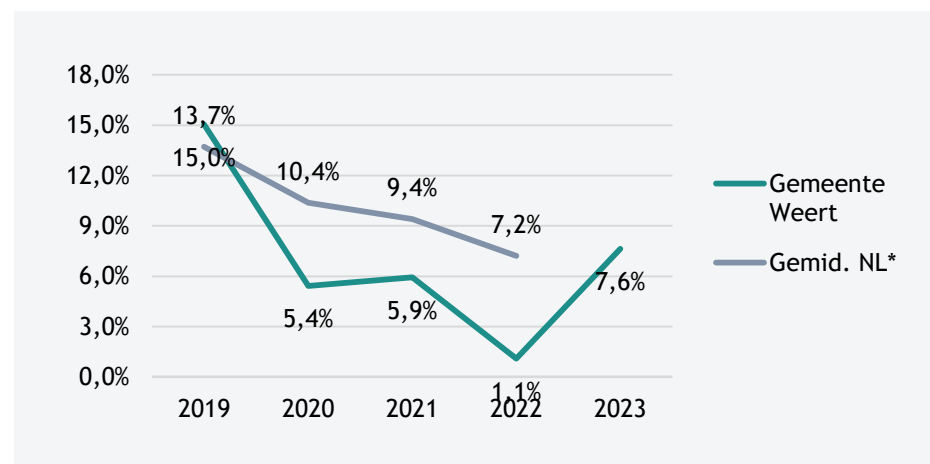
SOLVABILITEITSRATIO

NETTO SCHULDQUOTE

RATIO GRONDEXPLOITATIE

* De bron voor de gemiddelden NL betreft het gemiddelde voor gemeenten op basis van: [BDO Benchmark rapport januari 2024 \[50.000 - 100.000 inwoners\]](#).

3.3 Ons beeld van uw financiële positie (1/2)

Onze rol in relatie tot het weerstandsvermogen en financiële kengetallen

De analyse van het weerstandsvermogen en de financiële kengetallen is een onderdeel van het jaarverslag en de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Vanuit onze controlerende rol dienen wij vast te stellen of het jaarverslag (en dus ook deze paragraaf) niet strijdig is met de jaarrekening en geen materiële onjuistheden bevat. Kengetallen moeten altijd in relatie tot elkaar worden gezien. Uit de combinatie van de kengetallen kan een beeld worden geschetst van de financiële positie van uw gemeente. Daarbij kan ook inzichtelijk worden gemaakt wat de oorzaak is van een sterke of zwakke financiële positie. De financiële kengetallen geven, met de inherente beperkingen hierbij, inzicht in (de ontwikkeling van) uw financiële positie.

Hieronder vindt u een nadere toelichting op de ratio's van uw gemeente.

Weerstandsvermogen

In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing heeft het college een overzicht opgenomen van de benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit. De beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt volgens deze paragraaf € 63,2 miljoen (2022: € 47,0 miljoen). In de paragraaf zijn ook de 10 belangrijkste risico's benoemd. Uw organisatie heeft op basis van interne berekeningen het totale bedrag aan risico's waaraan de gemeente is blootgesteld bepaald op € 16,4 miljoen (2022: € 14,7 miljoen). De ratio weerstandsvermogen is hiermee 3,85 (2022: 3,21) en volgens het GTK 2020 uitstekend te noemen.

Solvabiliteit

De solvabiliteit bedraagt ultimo 2023 42,8% (2022: 38,0%). Voor de solvabiliteit geldt dat hoe hoger dit percentage is, hoe beter u in staat bent om de verplichtingen op lange termijn te voldoen. De solvabiliteitsratio is in 2023 verder gestegen door een toename van het eigen vermogen en een afname van het vreemd vermogen.

Netto schuldquote

De netto schuldquote bedraagt ultimo 2023 37,8% (2022: 40,2%). De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie en de hoogte van de investeringen uit het nabije verleden. Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De netto schuldquote is in 2023 verder gedaald door de stijging van het saldo van de baten.

Zowel de solvabiliteit en de netto schuldquote ultimo 2023 laten een positieve ontwikkeling zien ten opzichte van de waarde ultimo 2022. De financiële positie van uw gemeente heeft zich in 2023 verbeterd.

Grondexploitatie

De ratio grondexploitatie bedraagt ultimo 2023 7,6% (2022: 1,1%). Voor de ratio grondexploitatie geldt dat hoe lager deze is, hoe beter. De ratio grondexploitatie is in 2023 gestegen door de stijging van uw grondpositie (= de waarde van de grondvoorraad).

Uw
weerstandsvermogen is
uitstekend

Solvabiliteitsratio is
verbeterd

Netto schuldquote is
verbeterd

Grondexploitatie ratio
is verslechterd

3.3 Ons beeld van uw financiële positie (2/2)

Ratio structurele exploitatieruimte is verbeterd

Structurele exploitatieruimte

De ratio structurele exploitatieruimte is in 2023 6,6% (2022: 3,5%). Inzicht in de structurele exploitatieruimte helpt mee om te beoordelen welke ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen. Of welke stijging van de baten of daling van de lasten daarvoor nodig is. Uw ratio is in 2023 gestegen hetgeen betekent dat de financiële ruimte van de gemeente groter is geworden en er meer ruimte is om tekorten of extra lasten binnen de huidige meerjarenbegroting op te vangen.

Ratio belastingcapaciteit is verslechterd

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit is in 2023 93,6% (2022: 89,6%). De belastingcapaciteit geeft inzicht in de mate waarin bij het voordoen van een financiële tegenvaller deze in het volgende begrotingsjaar kan worden opgevangen of er ruimte is voor nieuw beleid. Voor de ratio belastingcapaciteit geldt dat hoe lager deze is, hoe beter.

4. Overige ontwikkelingen

- 4.1 Lasten sociaal domein
- 4.2 Ontwikkelingen grondexploitatie
- 4.3 BBV, WNT en SiSa
- 4.4 Relevante wijzigingen in BBV

4.1 Lasten sociaal domein

Lasten sociaal domein
2023 bedragen circa
€ 27,9 miljoen

Sociaal domein in de jaarrekening

De lasten van uw gemeente met betrekking tot het sociaal domein, in het bijzonder Wmo en Jeugdzorg, bedragen over 2023 circa € 27,9 miljoen. In hoofdlijnen zijn deze lasten als volgt opgebouwd:

ONDERDEEL	2023
Jeugdzorg ZIN	€ 13,4 miljoen
Wmo ZIN	€ 13,6 miljoen
Pgb	€ 0,9 miljoen
Totaal	€ 27,9 miljoen

Voor zowel de zorg in natura (ZIN) en persoonsgebonden budgetten (pgb) met betrekking tot de Wmo en Jeugdzorg hebben wij geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die onze rapporteringstolerantie overschrijden.

4.2 Ontwikkelingen grondexploitatie (1/2)

Actualisatie en bijstelling grondexploitaties

Door de invloed van de parameters (zoals kostenstijgingen, stikstofproblematiek, bouwvrijstelling, fluctuatie verkoopprijzen, rente-effecten) die bepalend zijn voor de in de toekomst te realiseren opbrengsten hebben wij bij onze controle de grondexploitaties diepgaand gecontroleerd.

De risico's voor de grondexploitaties zijn in essentie terug te brengen tot drie P's:

- **Planning:** is de tijdsplanning van de projecten afgestemd op de (on)mogelijkheden in de markt? Immers, de marktbehoefte bepaalt welke projecten op welk moment te realiseren zijn.
- **Programmering:** in de afgelopen jaren hebben economische ontwikkelingen geleid tot belangrijke wijzigingen in vooral de woning-behoefte. Is er een kritische analyse van de 'mix' van woningen (huur, koop, vrije kavel, appartementen etc.) in de projecten in relatie tot de huidige marktvraag in de gemeente?
- **Prijs:** is afgewogen welke prijzen kunnen worden gehandhaafd, rekening houdend met het risico dat gronden later of in het geheel niet worden afgenomen?

Deze drie P's zijn tijdens de jaarrekeningcontrole besproken met uw medewerkers. Tijdens deze gesprekken zijn de uitgangspunten gechallenged. Tevens is beoordeeld of het onderhanden werk in de jaarrekening op een juiste wijze is gewaardeerd en of er mogelijk een (aanvullende) verliesvoorziening moet worden getroffen.

Verliesvoorziening

De grondexploitaties zijn met deze uitgangspunten per 31 december 2023 geactualiseerd. Op grond van het eindresultaat in de geactualiseerde grondexploitaties is een verliesvoorziening van circa € 17,1 miljoen benodigd. Deze voorziening is geheel in mindering gebracht op de boekwaarde van de grondexploitaties ultimo 2023. In 2023 heeft een dotatie van circa € 124.000 plaatsgevonden aan de verliesvoorziening door de verslechtering van het resultaat van Beekpoort Noord. Tegenover de dotatie staat een vrijval van circa € 2,0 miljoen door met name de verbetering van resultaten Laarveld.

Redelijkheid van belangrijkste schattingselementen is vastgesteld

Verliesvoorziening naar beneden bijgesteld

4.2 Ontwikkelingen grondexploitatie (2/2)

Winstneming

Het voorzichtigheidsbeginsel leidt ertoe dat de realisatie van een winst moet worden uitgesteld tot daarover voldoende zekerheid bestaat. Dit betekent echter niet dat pas een winst moet worden genomen bij het afsluiten van het grondexploitatiecomplex. In de notitie 'Grondbeleid in de begroting en jaarstukken' is opgenomen dat voor de winstneming de Percentage of Completion (POC) methode geldt: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd dient tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitaties winst te worden genomen. Hiervoor moet het resultaat op de grondexploitatie op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Dit is mogelijk wanneer het waarschijnlijk is dat de economische voordelen die aan het project zijn verbonden naar de gemeente zullen toevloeien. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om een winst te kunnen nemen:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

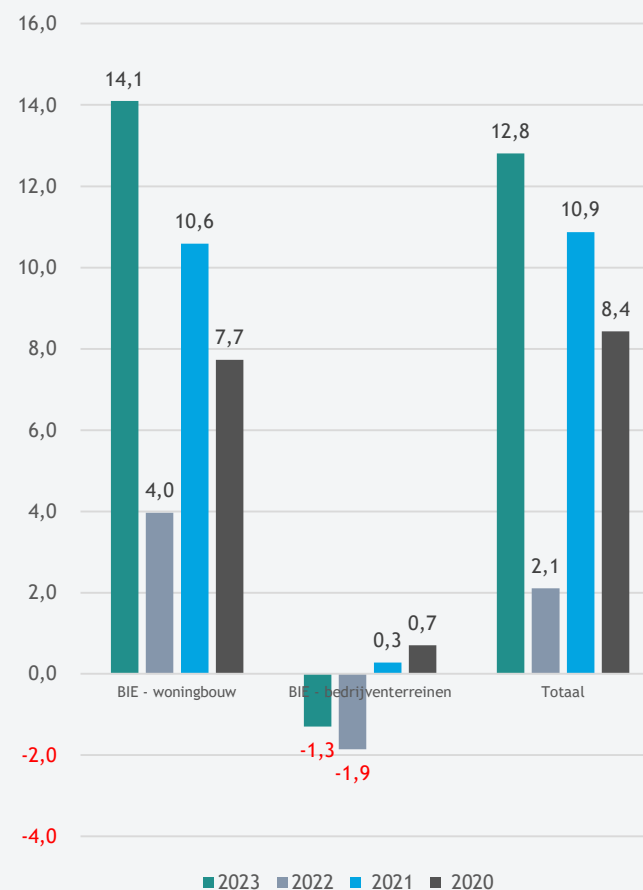
Voor de grondexploitaties van uw gemeente heeft de POC-methode in 2023 geresulteerd in een winstneming van circa € 406.000.

Een uitsplitsing van de bouwgronden in exploitatie naar soort project is in de grafiek hiernaast weergegeven. Na de sterke daling in 2022 is de netto boekwaarde van de grondexploitaties dit jaar weer sterk gestegen. De stijging doet zich hoofdzakelijk voor bij de woningbouwprojecten en kent als de belangrijkste oorzaken:

- ▶ de grondaankopen voor Laarveld fase 4 van circa € 6,5 miljoen;
- ▶ de vrijval van de verliesvoorziening voor Laarveld van circa € 1,6 miljoen.

Tussentijdse
winstneming van
€ 406.000

ONTWIKKELING NETTO BOEKWAARDE
GRONDEXPLOITATIES 2020 - 2023
(x € 1 miljoen)

4.3 BBV, WNT en SiSa

BBV is nageleefd

Bevindingen ten aanzien van naleving van de wettelijke verslaggevingsregels (BBV)

Wij hebben vastgesteld dat u de wettelijke verslagleggingsregels van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) heeft nageleefd.

Openbaarheidsparagraaf is geen afzonderlijke paragraaf

Wet open overheid

In artikel 3.5 (Openbaarheidsparagraaf) van de Wet open overheid (Woo) is voorgeschreven dat bestuursorganen in de jaarlijkse begroting aandacht besteden aan de beleidsvoornemens inzake de uitvoering van deze wet en in de jaarlijkse verantwoording verslag doen van de uitvoering ervan, mede in relatie tot de beleidsvoornemens. Deze begroting en jaarlijkse verantwoording vloeien voort uit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). De openbaarheidsparagraaf moet in de begroting en jaarstukken worden opgenomen via een afzonderlijke paragraaf, zoals de in artikelen 9 en 26 van het BBV genoemde paragrafen. Deze verplichting geldt reeds voor de jaarstukken 2022. Wij hebben vastgesteld dat u de openbaarheidsparagraaf binnen de paragraaf bedrijfsvoering heeft opgenomen in de jaarstukken 2023. Wij verzoeken u een afzonderlijke paragraaf hiervoor te hanteren in de jaarrekening 2024.

WNT-verantwoording voldoet aan vereisten

Naleving van de (publicatieverplichtingen) WNT

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is met ingang van 2013 van toepassing. De doelstelling van de wet is te verhinderen dat instellingen in de publieke en semipublieke sectoren rechtens in staat zijn bovenmatige bezoldigingen toe te kennen.

Voor een gemeente geldt dat de griffier en de secretaris als topfunctionarissen worden aangemerkt. De algemene bezoldiging voor een topfunctionaris mag voor 2023 niet meer bedragen dan € 223.000 per jaar. De externe accountant is belast met de controle op de naleving van de WNT door de instelling.

Een overschrijding van de bezoldigingsnorm wordt aangemerkt als een onverschuldigde betaling, die door de topfunctionaris moet worden terugbetaald aan de instelling. Gebeurt dit niet, dan is BDO als accountant wettelijk verplicht bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties melding te doen van deze onverschuldigde betaling. Wij hebben tevens een meldingsplicht indien u geen of onjuiste gegevens heeft gepubliceerd in de jaarrekening.

Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2023 van uw gemeente niet strijdig zijn met de WNT en dat de jaarrekening 2023 van uw gemeente voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.

WNT-verantwoording voldoet aan vereisten

Geen bevindingen bij SiSa-bijlage

SiSa-bijlage

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening 2023 genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachting accountantscontrole SiSa 2023. Op grond van ons onderzoek hebben wij bij uw specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden. Zie tevens bijlage B. Wel brengen wij op grond van bijlage 1 in de Nota Verwachtingen Accountantscontrole SiSa 2023 het volgende onder uw aandacht. U beschikte in 2023 niet over een geformaliseerd M&O-beleid conform de rechtmatigheidsvoorschriften van VNG, Divosa en het Ministerie van SZW.

4.4 Relevante wijzigingen in BBV met ingang van begrotingsjaar 2025

Relevante wijzigingen in BBV met ingang van begrotingsjaar 2025 (toepassing in 2024 toegestaan)

In december 2023 heeft de commissie BBV een aantal notities geactualiseerd. Het betreft de notities Rente, Overhead en Grondexploitatie. Hieronder hebben wij per notitie de belangrijkste wijzigingen opgenomen en gekoppeld aan de impact voor uw gemeente. Alle notities zijn van toepassing met ingang van begrotingsjaar 2025 en mogen reeds worden toegepast voor begrotingsjaar 2024.

Notitie Rente

De belangrijkste wijziging uit de notitie Rente 2023 betreft de aanpassing van de toerekening van de rentelasten aan de grondexploitaties. Tot en met boekjaar 2023 was het alleen toegestaan de werkelijke rente over het vreemd vermogen (naar rato) aan de grondexploitaties toe te rekenen. Dit gold tevens voor de toekomstige rentelasten. Met ingang van boekjaar 2025 (en eventueel 2024) wordt voor de grondexploitaties geen onderscheid meer gemaakt in het BBV, waardoor de rentetoerekening plaatsvindt op basis van de reguliere omslagrente. Wij adviseren u de notitie Rente 2023 reeds vanaf boekjaar 2024 toe te passen, zodat de rente-effecten kunnen worden verwerkt in de waardering van uw grondexploitaties.

Notitie Overhead

De commissie BBV heeft in de notitie Overhead 2023 de regelgeving met betrekking tot de toerekening van overhead geactualiseerd, verduidelijkt en samengevoegd in één notitie. De belangrijkste uitspraken en aanbevelingen zijn als volgt:

- Stellige uitspraak: Voor de berekening van de tarieven voor de lokale heffingen moet de methodiek voor de toerekening van overhead worden gebruikt zoals deze is opgenomen in de financiële verordening. Deze methodiek mag niet afwijken van de overige methodieken voor het toerekenen van overhead.
- Aanbevelingen: De commissie adviseert om overhead niet bij de begroting vorm te geven maar door middel van de financiële verordening of door een nota overhead aan de raad voor te leggen en deze periodiek te herzien. In deze nota neemt de gemeente keuzes op ten aanzien van: kaderstelling, methodiek en onderscheiding primaire processen en overhead.

Wij constateren dat uw gemeente voortvarend aan de slag is gegaan met de aanpassing van de notitie Overhead 2023.

Notitie Grondbeleid in de begroting en jaarstukken

De belangrijkste wijzigingen in de notitie Grondbeleid in de begroting en jaarstukken 2023 zien toe op de wijzigingen ten aanzien van de Omgevingswet, die onder andere hebben geleid tot een aanpassing van de lijst met verhaalbare kostensoorten. Deze wijzigingen gaan in verband met de invoering van de Omgevingswet in per 1 januari 2024. Deze wijzigingen hebben met name invloed op de verslaggevingsaspecten bij faciliterend grondbeleid. De overige wijzigingen zien met name toe op de voorwaarden voor warme gronden, voorbereidingskosten en gemengde projecten. Ook is de rentetoerekening gewijzigd, zoals reeds eerder is toegelicht bij de notitie Rente.

Bijlagen

- A [Onze controle](#)
- B [Bevindingen SiSa-bijlage](#)
- C [Duurzaamheid](#)

A. Onze controle

Doel en object van controle

Doel en object van de controle

Het doel van de controle is het geven van een onafhankelijk oordeel of de financiële overzichten van de gemeente Weert in alle van materieel belang zijnde opzichten, zijn opgesteld in overeenstemming met het BBV.

Opdracht

Opdracht

Wij hebben de jaarrekening gecontroleerd conform de Nederlandse controlestandaarden en de met u gemaakte afspraken in de opdrachtbevestiging van 15 september 2023. Tevens beoordeelden wij de verenigbaarheid van de andere informatie, inclusief de overige gegevens en het jaarverslag met de jaarrekening en of deze geen materiële afwijkingen bevatten op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins. Voor een accountantscontrole gelden inherente beperkingen, die zijn uiteengezet in de opdrachtbevestiging. Voor een uitgebreide beschrijving van onze aanpak verwijzen wij naar onze opdrachtbevestiging.

Strekking van controleverklaring

Strekking van de controleverklaring

Aangezien de jaarrekening 2023 van de gemeente Weert aan de daaraan te stellen eisen voldoet, hebben wij hierbij een goedkeurende controleverklaring afgegeven. Alle bevindingen voortvloeiend uit onze controle zijn afdoende behandeld en onze controle is dan ook afgerond.

Materialiteit

Materialiteit

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel. Bij onze controlewerkzaamheden hebben wij als uitgangspunt de door de raad vastgestelde toleranties gehanteerd. De raad heeft ons daarbij opgedragen om bij onze oordeelsvorming en rapportering uit te gaan van de hierna vermelde goedkeurings- en rapporteringstolerantie. Op basis van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 1.900.420. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven € 1.900.420 rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Onze controle richt zich tevens op de getrouwheid van de informatie in de WNT-verantwoording en de getrouwheid en rechtmatigheid van de SiSa-bijlage van de jaarrekening. Voor de WNT en SiSa gelden specifiek voorgeschreven rapporteringstoleranties die veelal lager zijn dan uw rapporteringstolerantie. Wij passen deze voorgeschreven WNT- en SiSa-toleranties eveneens op correcte wijze toe.

Onafhankelijkheid

Onafhankelijkheid

Nederlands recht en overige beroepsregels, zoals de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO), vereisen dat wij onafhankelijk zijn ten opzichte van onze controlecliënten. Wij zijn van mening dat door ons is voldaan aan deze eisen. Wij hebben de overige dienstverlening naast de controle van de jaarrekening beoordeeld aan de hand van onze beroepsregels en hebben geconcludeerd dat het type dienstverlening en de vergoeding onze onafhankelijkheid niet beïnvloeden. Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Weert zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Controleaanpak

Controleaanpak

Wij hebben de jaarrekening gecontroleerd conform de Nederlandse controlestandaarden en de met u gemaakte afspraken in de opdrachtbevestiging van 15 september 2023. Tevens beoordeelden wij de verenigbaarheid van de andere informatie, inclusief de overige gegevens en het jaarverslag met de jaarrekening en of deze geen materiële afwijkingen bevatten op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins. Voor een accountantscontrole gelden inherente beperkingen, die zijn uiteengezet in de opdrachtbevestiging.

Onze controleaanpak is gebaseerd op een risicogerichte benadering. Deze aanpak gaat uit van een risicoanalyse op transactiestromen, zoals verkoopactiviteiten en personeelszaken. In de risicoanalyse hebben wij beoordeeld in hoeverre de onderkende risico's van invloed kunnen zijn op de jaarrekening.

Vermogen om risico's vanuit reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen

Vermogen om risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen

De waarderingen in de jaarrekening van de gemeente Weert zijn gebaseerd op de veronderstelling dat de gemeente als geheel in continuïteit zal worden voortgezet. De inschatting of een duurzame voorzetting mogelijk is, inclusief de eventueel in de jaarrekening op te nemen toelichting, is de wettelijke verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders. Als accountant beoordelen wij de aanvaardbaarheid van de door het college van burgemeester en wethouders ingeschatte mogelijkheden tot een duurzame voortzetting. Wij vinden deze inschatting aanvaardbaar.

In onze controleverklaring hebben wij gerapporteerd over onze controleaanpak ten aanzien van het vermogen van de Weert om risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen. Voor een nadere uiteenzetting van onze controleaanpak ten aanzien van de veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie verwijzen wij naar onze controleverklaring 2023.

Jaarverslag is verenigbaar met jaarrekening en bevat geen materiële afwijkingen

Grondslagen van jaarrekening 2023 zijn aanvaardbaar

Geautomatiseerde gegevensverwerking

De jaarstukken 2023 van uw gemeente bestaan uit:

- ▶ het jaarverslag 2023 (programmaverantwoording en verplichte paragrafen);
- ▶ de jaarrekening 2023 (rechtmatigheidsverantwoording, balans met toelichtingen, overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting inclusief SiSa-bijlage en taakvelden).

In het onderdeel ‘programmaverantwoording’ van het jaarverslag dient informatie opgenomen te worden over: wat hebben we gedaan, wat hebben we bereikt en wat heeft het gekost? De programmaverantwoording vormt samen met de verplicht voorgeschreven paragrafen (zoals weerstandsvermogen, bedrijfsvoering, etc.) het jaarverslag. Beide onderdelen vallen niet (expliciet) onder de controle van de jaarrekening. Het primaire object van de accountantscontrole (op grond van artikel 213 van de Gemeentewet) is de jaarrekening (de balans met toelichting en het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting). De inhoud van het jaarverslag (programmaverantwoording en paragrafen) hebben wij getoetst. Bij onze controle hebben wij geen materiële afwijkingen tussen het jaarverslag en de jaarrekening geconstateerd. Het jaarverslag en de jaarrekening zijn met elkaar verenigbaar.

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van uw gemeente zijn uiteengezet in de grondslagen van de jaarrekening 2023. In 2023 zijn er geen wijzigingen geweest in toegepaste verslaggevingsgrondslagen die een aanzienlijke invloed hebben op de baten en lasten of de financiële positie van uw gemeente. Significante verslaggevingsgrondslagen en toepassing hiervan zijn belangrijk voor de presentatie van de financiële positie van uw gemeente en de baten en lasten in de jaarrekening. Daarnaast vereisen zij van het college en het management dat zij een oordeel vormen ten aanzien van soms moeilijke, subjectieve en complexe posities vaak vanwege de noodzaak om inschattingen te moeten maken over het effect van zaken die inherent onzeker zijn. Wij hebben het door het college en het management toegepaste proces met betrekking tot significante verslaggevingsaspecten geëvalueerd en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd. De in de jaarrekening 2023 toegepaste verslaggevingsgrondslagen zijn aanvaardbaar.

Geautomatiseerde gegevensverwerking

De accountant dient op basis van artikel 2:393, lid 4 BW, melding te maken van zijn bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Tijdens de interim-controle hebben wij ook de relevante processen met betrekking tot de geautomatiseerde gegevensverwerking getoetst. Voor onze bevindingen verwijzen wij naar onze managementletter 2023. Wij hebben de automatiseringsorganisatie van uw organisatie uitsluitend in het kader van de jaarrekeningcontrole beoordeeld. Onze conclusie is dat de algemene IT-beheersmaatregelen (logische toegangsbeveiliging, change management en continuïteit) in opzet en bestaan deels niet voldoende scoren. Voor onze accountantscontrole 2023 kunnen wij derhalve nog geen systeemgerichte controle verrichten maar verkrijgen wij gegevensgerichte zekerheid.

B. Bevindingen SiSa-bijlage

B. Bevindingen SiSa-bijlage

Inleiding

Bij de jaarrekening wordt als bijlage de SiSa-verantwoording toegevoegd. De gemeente Weert heeft de rechtmatige totstandkoming van de SiSa-bijlage getoetst. Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit rapport over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die in 2023 in het kader van SiSa worden verantwoord. Ingeval er voor een specifieke uitkering geen bevindingen boven de rapporteringstoleranties zijn blijven de kolommen over financiële omvang en toelichting leeg.

Strekking controleverklaring (jaarrekening)	GOEDKEUREND
Strekking controleverklaring rechtmatigheid (Sisa-bijlage)	GOEDKEUREND

NR.	SPECIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
A14B	Specifieke uitkering versterking van de lokale integrale aanpak van radicalisering, (gewelddadig) extremisme en terrorisme in 2022	Fout		
A14B	Specifieke uitkering versterking van de lokale integrale aanpak van radicalisering, (gewelddadig) extremisme en terrorisme in 2022	Onzekerheid		
A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	Fout		
A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	Onzekerheid		
A20B	Specifieke uitkering versterking van de lokale integrale aanpak van radicalisering, extremisme en terrorisme in 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)	Fout		
A20B	Specifieke uitkering versterking van de lokale integrale aanpak van radicalisering, extremisme en terrorisme in 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)	Onzekerheid		
B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	Fout		
B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	Onzekerheid		
C31	Regeling vaststelling regels verstrekken eenmalige specifieke uitkering aan gemeenten huisvesting kwetsbare doelgroepen	Fout		
C31	Regeling vaststelling regels verstrekken eenmalige specifieke uitkering aan gemeenten huisvesting kwetsbare doelgroepen	Onzekerheid		

B. Bevindingen SiSa-bijlage

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
C41B	Regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw	Fout		
C41B	Regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw	Onzekerheid		
C55	Aanpak energiearmoede	Fout		
C55	Aanpak energiearmoede	Onzekerheid		
C56	Regeling huisvesting aandachtsgroepen	Fout		
C56	Regeling huisvesting aandachtsgroepen	Onzekerheid		
C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Fout		
C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Onzekerheid		
C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Fout		
C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Onzekerheid		
C94	Regeling specifieke uitkering verduurzaming slecht geïsoleerde woningen van eigenaar-bewoners en woningen van verenigingen van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties in het kader van het Nationaal Isolatieprogramma	Fout		
C94	Regeling specifieke uitkering verduurzaming slecht geïsoleerde woningen van eigenaar-bewoners en woningen van verenigingen van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties in het kader van het Nationaal Isolatieprogramma	Onzekerheid		
C97	Regeling huisvesting grote gezinnen vergunninghouders 2023	Fout		
C97	Regeling huisvesting grote gezinnen vergunninghouders 2023	Onzekerheid		
C105	Regeling specifieke uitkering startbouwimpuls	Fout		
C105	Regeling specifieke uitkering startbouwimpuls	Onzekerheid		
C209	Meerjarige regeling voor huisvesting aandachtsgroepen	Fout		
C209	Meerjarige regeling voor huisvesting aandachtsgroepen	Onzekerheid		

B. Bevindingen SiSa-bijlage

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	Fout		
D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	Onzekerheid		
D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Fout		
D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Onzekerheid		
D19	Tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden	Fout		
D19	Tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden	Onzekerheid		
E104	Specifieke uitkering woningbouw op korte termijn door bovenplanse infrastructuur	Fout		
E104	Specifieke uitkering woningbouw op korte termijn door bovenplanse infrastructuur	Onzekerheid		
F11	Regeling specifieke uitkering MKB Deals 1e tranche	Fout		
F11	Regeling specifieke uitkering MKB Deals 1e tranche	Onzekerheid		
F28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Fout		
F28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Onzekerheid		
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2023	Fout		
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2023	Onzekerheid		
G2	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijschelden schulden in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire gebundelde uitkering Participatiewet in jaar T_gemeentedeel 2023	Fout		
G2	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijschelden schulden in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire gebundelde uitkering Participatiewet in jaar T_gemeentedeel 2023	Onzekerheid		

B. Bevindingen SiSa-bijlage

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004_gemeentedeel 2023	Fout		
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004_gemeentedeel 2023	Onzekerheid		
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2023	Fout		
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire levensonderhoud BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2023	Onzekerheid		
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2023	Fout		
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2023	Onzekerheid		
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeentedeel 2023	Fout		
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeentedeel 2023	Onzekerheid		
G3	BBZ vanaf 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeentedeel 2023	Fout		

B. Bevindingen SiSa-bijlage

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
G3	BBZ vanaf 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeentedeel 2023	Onzekeerheid		
G10	Wet inburgering_ gemeentedeel 2023	Fout		
G10	Wet inburgering_ gemeentedeel 2023	Onzekeerheid		
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeentedeel 2023	Fout		
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeentedeel 2023	Onzekeerheid		
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeentedeel 2023	Fout		
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeentedeel 2023	Onzekeerheid		
G13	Besteding/baten onderwijsroute_gemeentedeel 2023	Fout		
G13	Besteding/baten onderwijsroute_gemeentedeel 2023	Onzekeerheid		
G13	Bestedingen/baten overige voorzieningen_ gemeentedeel 2023	Fout		
G13	Bestedingen/baten overige voorzieningen_ gemeentedeel 2023	Onzekeerheid		
H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport	Fout		
H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport	Onzekeerheid		
H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022	Fout		
H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022	Onzekeerheid		
H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of Preventieaanpakken	Fout		

B. Bevindingen SiSa-bijlage

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of Preventieaanpakken	Onzekerheid		
H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Fout		
H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Onzekerheid		
H31	Regeling Specifieke uitkering noodfonds energie amateursportverenigingen	Fout		
H31	Regeling Specifieke uitkering noodfonds energie amateursportverenigingen	Onzekerheid		
H32	Regeling specifieke uitkering Meerkosten Energie Openbare Zwembaden	Fout		
H32	Regeling specifieke uitkering Meerkosten Energie Openbare Zwembaden	Onzekerheid		
H35B	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026	Fout		
H35B	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026	Onzekerheid		

B. Bevindingen SiSa-bijlage

Tozo

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen_gemeentedeel 2023	Fout		
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen_gemeentedeel 2023	Onzekerheid		
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen _gemeentedeel 2023	Fout		
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen _gemeentedeel 2023	Onzekerheid		
G4	Tozo 2_gemeentedeel 2023	Fout		
G4	Tozo 2_gemeentedeel 2023	Onzekerheid		
G4	Tozo 3_gemeentedeel 2023	Fout		
G4	Tozo 3_gemeentedeel 2023	Onzekerheid		
G4	Tozo 4_gemeentedeel 2023	Fout		
G4	Tozo 4_gemeentedeel 2023	Onzekerheid		
G4	Tozo 5_gemeentedeel 2023	Fout		
G4	Tozo 5_gemeentedeel 2023	Onzekerheid		
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T_gemeentedeel 2023	Fout		
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T_gemeentedeel 2023	Onzekerheid		
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T_gemeentedeel 2023	Fout		
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T_gemeentedeel 2023	Onzekerheid		

C. Duurzaamheid

Met ingang van 2024 zullen bedrijven op basis van CSRD meer gaan rapporteren over duurzaamheid

Op dit moment geen verplichte duurzaamheidsverantwoording voor gemeenten

Ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheidsverslaggeving

De Corporate Social Responsibility Disclosure (CSRD) is een Europese richtlijn die verplicht is voor grote ondernemingen. De richtlijn heeft als doel om bedrijven te verplichten transparanter te zijn over hun impact op duurzaamheid en maatschappij. De CSRD is aangenomen door het Europees Parlement en is sinds januari 2023 in werking. De Nederlandse implementatiewet volgt uiterlijk in het najaar van 2024. De CSRD verplicht ondernemingen om informatie openbaar te maken over hun beleid en prestaties op het gebied van duurzaamheid en maatschappelijk verantwoord ondernemen. Deze informatie moet opgenomen worden in het jaarverslag van het bedrijf en moet voldoen aan bepaalde standaarden en richtlijnen. De richtlijn zal naar verwachting bijdragen aan een meer duurzame economie en aan het bereiken van de doelstellingen van de Europese Green Deal en de VN Duurzame Ontwikkelingsdoelen.

De uniforme wijze waarop deze verantwoording plaats moet vinden is vastgelegd in de European Sustainability Reporting Standards (ESRS). Deze set aan standaarden bevat algemene bepalingen voor alle organisaties, sectorspecifieke standaarden en biedt ruimte voor bedrijfs-specifieke standaarden. Bedrijven zijn druk bezig met de voorbereiding voor deze nieuwe verantwoording. Grote bedrijven moeten als eerst gaan rapporteren, kleinere organisaties volgen in de jaren daarna. Voor alle organisaties is een ingroeimodel van toepassing. De omvang, diepgang en controle (door de accountant) van de verantwoording zal stapsgewijs toenemen. Middels CSRD en de ESRS kunnen bedrijven hun prestaties op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen inzichtelijk maken, waardoor ze beter in staat zijn om duurzaamheidsdoelen te stellen en te bereiken. Decentrale overheden kunnen deze informatie gebruiken om te bepalen welke bedrijven het beste passen bij hun eigen duurzaamheidsdoelen en beoordelen welke bedrijven voldoen aan de eisen voor aanbestedingen en subsidies. Daarnaast kunnen deze richtlijnen gebruikt worden om ook zelf transparant en uniform te rapporteren over duurzaamheid.

Stand van zaken duurzaamheidsverantwoording door gemeenten

Gemeenten hebben een grote impact op mens en maatschappij en zijn daarom bij uitstek geschikt om duurzaamheidsdoelstellingen te realiseren. Een groeiend aantal gemeenten is zich hiervan bewust en heeft zich aangesloten bij het VNG-initiatief om een zogenoemde SDG-gemeente te worden. Daarnaast hebben gemeenten zich via diverse initiatieven gecommitteerd aan diverse duurzaamheidsdoelstellingen. Gemeenten zijn vooralsnog niet verplicht om een duurzaamheidsrapportage volgens de CSRD-richtlijn op te stellen. Op basis van het BBV bestaat geen verplichting voor gemeenten om te rapporteren over bijvoorbeeld de invloed die bedrijven binnen de gemeente hebben op het milieu en op het welzijn van de burgers, en over de duurzaamheid van de eigen bedrijfsvoering. Op dit moment zijn gemeenten bijvoorbeeld niet verplicht om te rapporteren over de eisen die ze stellen aan leveranciers op het gebied van social return en duurzaamheid, en in welke mate deze tot resultaten leiden. Daarnaast hoeven gemeenten geen verslag te doen over de eigen CO2-uitstoot of over het aantal burgers met een afstand tot de arbeidsmarkt. Doordat vanuit het BBV geen verplichting of handreiking bestaat voor duurzaamheidsverslaggeving zien we in de praktijk allerlei verschillen in verantwoording. In onze rapportage [“Naar een verantwoord verslag: geen keuze”](#) van oktober 2023 hebben we een inventarisatie opgenomen van de huidige stand van zaken. Het beeld wat hieruit naar voor komt is dat er grote kloof bestaat tussen de duurzaamheidsambities en de verantwoording over duurzaamheid. Grote gemeenten bieden wel meer transparantie over duurzaamheid dan kleine gemeenten. Een andere belangrijke conclusie is dat iedere gemeente op zijn eigen manier verantwoord en daarmee gemeenten onderling lastig te vergelijken zijn. Op het gebied van transparantie, uniformiteit en vergelijkbaarheid kan nog veel verbetering gerealiseerd worden.

Via keten en stakeholders wel kansen en gevolgen van CSRD / ESRS voor gemeenten

Indirecte betrokkenheid bij duurzaamheidsverantwoording

Gemeenten krijgen desondanks linksom of rechtsom te maken met duurzaamheidsverslaggeving op basis van de CSRD/ESRS. Stakeholders van de gemeenten vragen hier namelijk steeds vaker om. Je kunt je dan ook afvragen in hoeverre een gemeente, die toch een brede maatschappelijke rol vervult, het zich kan permitteren om niet volgens de gangbare standaard te rapporteren over niet financiële, meer maatschappelijke zaken.

Gemeenten krijgen via de waardeketen van andere organisaties te maken met de CSRD/ESRS. Ze zijn tenslotte onderdeel van de waardeketen van bedrijven die onder de CSRD-richtlijn vallen. Zo worden gemeenten genoemd in de CSRD-verslagen van grote bedrijven, omdat ze bijvoorbeeld verantwoordelijk zijn voor het afgeven van vergunningen aan deze bedrijven. Gemeenten behoren dus ook tot de waardeketen van de CSRD-plichtige bedrijven en moeten deze partijen ook geregeld van informatie voorzien. De situatie kan zich ook voordoen dat leveranciers van de gemeente informatie opvragen die zij vervolgens opnemen in hun verantwoording. Dat kan betrekking hebben op reguliere inkopen, maar bijvoorbeeld bij het aantrekken van financieringen of het afsluiten van verzekeringen. Duurzaamheidsverantwoording wordt op deze wijze doorgeleid naar de gemeenten, net zoals de gemeente zelf ook eisen doorlegt aan anderen.

Kansen bij gestandaardiseerde (vrijwillige) duurzaamheidsverantwoording - Transparantie en Uniformiteit

Gemeenten kunnen op het gebied van verantwoording richting stakeholders veel winst behalen wanneer gerapporteerd wordt volgens gestandaardiseerde richtlijnen. Het samenstellen van een duurzaamheidsverantwoording vraagt om heldere, niet-financiële taal op het gebied van duurzaamheid. En niet alleen wat de eigen organisatie betreft, ook de omgeving speelt een rol. Dat is een groot verschil met de huidige gemeentelijke jaarverslagen die vaak omvangrijk, ontoegankelijk en op de wettelijke taken gericht zijn. Gemeenten kunnen de introductie van de CSRD dan ook als kans zien om in heldere taal en transparant - intern en aan de buitenwereld - uit te leggen wat hun concrete, meetbare acties, standpunten en resultaten waren en worden op het gebied van milieu, sociale en menselijke factoren, en (corporate) governance.

Aanbeveling: bespreek uw ambities op gebied van duurzaamheidsverantwoording.

Aanbeveling: kies algemeen aanvaardbare standaarden voor duurzaamheidsverantwoording

Wij raden u aan met het college in gesprek te gaan over de ambities met betrekking tot duurzaamheidsverantwoording. Verantwoording zorgt ervoor dat gebruikers van de jaarrekening inzicht krijgen in de realisatie van gestelde ambities. Het grootste inzicht ontstaat wanneer de verantwoording uniform, vergelijkbaar en transparant tot stand komt. Een gestandaardiseerde verantwoording maakt ook controle door een onafhankelijke accountant mogelijk. In plaats van verslaggeving volgens de CSRD/ESRS-richtlijn te beschouwen als een grote, noodgedwongen compliance exercitie, kunnen gemeenten deze richtlijn zien als een manier om dat inzicht te geven. Door gezamenlijk één taal te spreken en dezelfde richtlijn te hanteren op het gebied van duurzaamheid, wordt het een stuk eenvoudiger om onderling - bedrijven en gemeenten - informatie uit te wisselen en samen aan de realisatie van doelstellingen te werken. Binnen de ESRS is naast algemene voorschriften ook rekening gehouden met sectorspecifieke en organisatiespecifieke standaarden. De CSRD/ESRS-richtlijn is een manier waarmee alle organisaties op dezelfde wijze hun verantwoording op kunnen stellen. Net zoals voor bedrijven die verplicht moeten rapporteren zal het ook voor een gemeente de nodige voorbereiding vragen voordat de eerste verantwoording plaats kan vinden. In de fase van strategie ontwerp zien wij een duidelijke rol voor de gemeenteraad. Allereerst bij het bepalen van de visie & ambitie. Dat gaat over de duurzaamheidsdoelstellingen, maar in het geval van een vrijwillige ESG-verantwoording ook over het ambitieniveau en de vorm waarin dit plaats zal vinden. Ook bij de interactie met stakeholders en het bepalen van belangrijke thema's en doelen is betrokkenheid van de gemeenteraad belangrijk.

bdo.nl